

Марічка Крижанівська

Танго з духами [Текст] : роман / Марічка Крижанівська. — Львів : Видавництво Старого Лева, 2023. — 256 с.

ISBN 978-966-448-209-4

Львівський археолог, професор Лев Ковалевич, вирушає в Карпати на розкопки, пошуки скарбів Олекси Довбуша. Із ним також їде художник, який не надто ускладнює собі життя й полюбляє випити, співачка вар'єте та її молодший брат-контрабандист. Вони самі ще не підозрюють, яка роль кожного в цій історії. Можливо, зібрати їх усіх разом у глибині Карпат — це частина чийогось плану?

У цьому пригодницькому романі минуле й сучасне переплетено тісніше, аніж спершу може здаватися. Карпатську магію і духів з прадавніх часів щось пов'язує із тими, хто живе у Львові початку ХХ століття. Можливо, це кохання, над яким не має влади час, або давнє протистояння злих і добрих сил у світі?

Ті, хто читав роман Марічки Крижанівської «Тіні», будуть раді зустріти знайомих персонажів у нових сюжетних колізіях, дізнатися, що відбувалося у світі духів, коли з Гуцульщини зник Гук, і де він перебував увесь цей час. Проте «Танго з духами» — це повноцінна окрема захоплива історія, якою можна насолоджуватися й тим, хто не знайомий із попереднім романом авторки.

УДК 821.161.2-31

© Марічка Крижанівська, текст, 2023

© Оксана Йориш, обкладинка, 2023

© Видавництво Старого Лева, 2023

ISBN 978-966-448-209-4

Усі права застережено

Прадавні часи

Карпати,

святилище Терношорська Лада

Гори...

Тиша...

Північ давно минула. Щомиті ніч густішає від мороку.

Зорі яскравішають, а місяць своїм відблиском кидає доріжку світла між горами. Тим насвітленим шляхом крадеться дівчатко. Їде поволі, боязко озирається, до себе тулить пшеничні колоски, перев'язані червоною стрічкою.

Дитя тремтить чи то від нічної прохолоди карпатських лісів, чи то зі страху.

Нарешті дівчинка дістається мети: зупиняється перед предвічними каменями — святилищем Терношорська Лада. Високо підіймає голову і насилу стримує сльози.

Далі вона петляє вузькою звивистою стежкою вгору на скелі й на самісінькій вершині падає навколішки перед велетенським каменем — Ладю, яка обрисами нагадує доісторичну бабу.

Дівча щось шепоче, потім кладе колоски пшениці біля ніг Лади. Стоїть нерухомо, ніби вагається. А тоді з розкинутими руками кидається до кам'яної баби. Обіймає

і, захиляючись від сліз, кричить сильно й гучно, майже надривно:

— Мамусю, я так сумую за тобою!

Дитина зривається на ноги і стрімголов зі скель біжить попри закинуту дерев'яну хату. Волосся розвівається навсібіч.

Вона не здогадується, що за нею пильнує пара очей...

30-ті роки ХХ століття

Ворохта, Карпати

1

Відтоді як за бабці Австрії у гірське село Ворохта проклали колію, туристи ринули сюди як бджоли на мед, а місцеві вхопилися за нагоду заробити гріш, тому одні наперед інших понабудували нові вілли-курорти. Нині, у 30-ті роки, нікого не здивуєш добрим сервісом і смачними рестораціями, відпочивальники хочуть якоїсь екзотики.

— І шо, Василечьку, чекаєш когос? — гуцул почув знайомий голос.

— Йо, куме!

— А то кого сего разу?

— А хочь би когос, Ива! — засміявся вусань Василь. — Все, коли їду фіров д'хаті дес в чес, коли їде поїзд зи Львова або Станіславова, то встаю коло двірце — мо', котрогос панусе чи паньосою тре буде підвезти. То я собі якого гроша, а мо', й злотого зароблю.

— Сам факт, Василю! Ті, хто ту приїжджеют, мают чим заплатити, не бідні.

— Йо! — ніби проспівав Василь.

— Йо! — в тон йому проспівав гуцульською говіркою кум.

Тим часом до ворохтянської залізничної станції під'їхав потяг, він випустив стовп густого диму і голосно загуdiv. З дверей висипалися десятки людей: хто – у вишуканому панському одязі і з важезними валізами, хто – з порожніми клунками, бо весь крам випродали на базарі у Яремчі. Але з-поміж усіх пасажирів найбільше впадали в око кремезні чоловіки. Їх було чимало, кілька десятків, вони юрмилися групами і помітно було, що між собою ці групи не знайомі. Їх об'єднувало єдине: усі тримали в руках лопати, міцні мотузки, величезні наплечники, казанки, й були одягнені в костюми для тривалих походів, на головах – зношені, засмальцьовані капелюхи.

– Ади, ше їдні по золото приїхали! – розреготався Василь.

– І хоць би хтось годний був його знайти! Ше м ні разу не чув, аби вікопали! – усміхнувся Іван.

– То всьо нероби. Мали би газдівку, то не мали би чесу на такі бздури.

Кремезні золотошукачі вороже роззиралися на своїх конкурентів і за кілька хвилин розповзлися кожен у своєму керунку, врізнобіч. На пероні залишився лише один чоловік: кароокий, чорнявий, років тридцяти. З його одягу можна було припустити, що то археолог, який вибрався на розкопки старожитностей: кремезний костюм з доволі вільними штанами і піджаком, підперезаним поясом. Голову прикривав модний капелюх. А не надто наповнена торба через плече звисала до самих колін. Оскільки біля вокзалу стояла тільки одна фіра і двоє гуцулів, молодий чоловік підійшов до них. На їхнє щире здивування, привітався по-міцевому:

– Слава Ісу!

– Слава навіки Богу сьвітому! – відповіли місцеві.

– Може, ви мені підкажете, хто у Ворохті здає покої у своєму помешканні чи на віллі?

– Панусю, а ту ціла купа готелів і курортів, вибирайте, на котру грошей вам стане! – усміхнувся Василь.

– Та ото ж, багато в мене нема.

– Ну дивітси, без грошей вам нема чьо пхатиси в «Скарбівку», там селятси міністри, послали чи фест заможні люди не йно з Польщі, а з цалого сьвіту. Готелі «Кляпер» і «Ясна» – так само дорогі. А вже можете вібрати межі пансіонатами: «Варшав'янка», «Світовид», «Золотий ріг».

– Не, у «Варшав'янку» не хочу, волю давати гроші комусь із наших, бажано місцевих. Нікого не підкажете?

– До кого би то завезти пана? – Василь повернувся до свого кума.

– Когос з наших?

– Йо!

– До тотої Гануськи не повезем.

– Не, до Гануськи і так ціле село ходе, не, то не пасує такого пана до тої заталепаної лагойди везти, то не газдині, а встед.

– Аа-а-а, знаю! Завези го до Гаврилівих, у «Пазю»! – аж підскочив на місці кум, згадавши про такий пансіонат.

– Йооо, в «Пазю»! – підтакнув Василь. – Микола Гаврилів – то фест файний місцевий хлоп, такий культурний, «Просьвіту» нам відкрив, заснував «Січ». Ой і не любила го австріяцка влада, та й польска зара не глади го! Ото він зі свов жінков Парасков збудували пару літ тому

знайти, манірних там значно більше. Він підійнявся услід за покоївкою. Дівчина відчинила одні з дверей на другому поверсі:

– Якщо такі покої запасують панови, то будуть його!

Левко зайшов у невелику кімнату, оббиту деревом, тут пахло лісом і свіжістю. Меблі були теж дерев'яні. Чоловік визирнув з-за фіранки у вікно. Навпроти виднілася невелика мальовнича гора зі шпичастими смереками, а трохи нижче протікав широкий Прут. Краєвид був просто казковий!

– Дуже гарно, тут і оселюся, – сказав чоловік. – Пере прошую, забув назватися, я Лев Ковалевич.

– Та най там! Бажаю файного відпоченку! На добраніч, панусю! – усміхнулася Катерина і зачинила за собою двері.

Левко всміхнувся і негучно повторив Катеринине «та най там». Ще трохи постояв біля вікна, роззираючи пейзаж. А тоді зняв піджак, розпакував свою торбу. Помітив, що вже стемніло і варто було б запалити гасову лампу, бо переваги електрифікації наразі були ще не у кожному куточку країни. Знайшов лампу на столі. Змахнув рукою над нею – розгорівся гніт і вогонь освітив кімнату...

2

Левко прокинувся від того, що під вікнами грала музика – ніби троїсті музики. Чоловік зіскочив з ліжка і визирнув з-за фіранки.

На подвір'ї пансіонату троє підлітків грало на цимбалах, скрипці та бубні. Музики вправно вигравали всі виверти гуцульського аркана, навколо них зібралося кілька слухачів – можливо, квартирантів цієї ж вілли.

Лев умився, вдягнув той самий одяг, що й учора, і збіг сходами донизу.

– Доброго ранку, пане Левку! – гукнула йому з подвір'я Катерина.

– О, привіт, Катрусю! Ви вже при роботі так рано?

– Ет, та ж то вже обід насуваєси, пів дня вже минуло, – засміялася дівчина.

– То котра ж година?

– Уже дев'ята!

– Дев'ята, – повторив собі під ніс Левко. – Страх як пізно!

– Йо! – вигукнула Катерина.

– Добрий день! – до них підійшов чоловік середніх літ, з чорними вусиками. – Казала мені Катерина, що ви